No. 1025 Vrijdag 14 Augustus 1903. 20ste Jaargang.

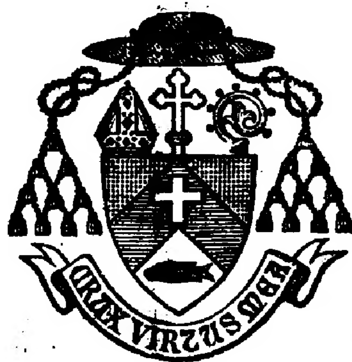
AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Fr. Jacobus Johannes Ambrosius Van Baars,

VAN DE ORDE DER PREDIKHEEREN.

Door de genade Gods en de gunst van den Heiligen Stoel

Tit. Bisschop van Teuchira en Apostolisch Vicaris van Curaçao,

Aan de Geestelijken en Geloovigen van zijn Vicariaat,

ZALIGHEID IN DEN HEER.

Beminde Geestelijken en Geloovigen,

Na de droefheid, waarmede wij U voor eenige dagen den dood aankondigden van den grooten Paus Leo XIII z. g., is het ons door Gods barmhartigheid gegeven U de blijde tijding te brengen, dat onder de bijzondere leiding van Gods Voorzienigheid reeds nu de nieuwe Paus is verkozen in den persoon van Kardinaal Josef Sarto, Patriarch van Venetië, die den naam heeft aangenomen van Pius X.

Te midden van den diepen en algemeenen rouw der H. Kerk was het eene voldoening voor Ons hart, uwe deelneming te zien, welke zich zoo oprecht heeft getoond in uwe gezamenlijke gebeden, in het godvruchtig bijwonen der lijkdiensten en het waardig ontvangen der H. Sakramenten. Ons was het een ware troost te mogen getuigen, dat ook bij den dood des Pausen evenals bij zijn triomf zijne kinderen op Curaçao vooraan stonden in liefde en trouwe.

Wij zijn daarom ook zeker, B. G., dat Gij nu in rechtmatige vreugde U met geheel de H. Kerk zult verheugen; dat Gij aan Zijne Heiligheid Paus Pius X dezelfde liefde zult schenken, welke Gij zoo heerlijk geschonken hebt aan Paus Leo XIII, dat Gij den Goddelijken Bruidegom der Kerk zult danken, die U geen weezen heeft gelaten maar U zoo spoedig een nieuwen Vader heeft geschonken in Zijn nieuwen plaatsvervanger Paus Pius X.

Om gezamenlijk uitdrukking te geven aan ons aller dankbaarheid schrijven Wij voor en bepalen:

1°. Dat op den eersten Zondag na ontvangst van dit schrijven na de Hoogmis in alle kerken en openbare kapellen het *Te Deum* zal worden gezongen om God te danken voor de verkiezing van Paus Pius X.

2°. Dat de priesters in plaats van de *Oratio de Spiritu Sancto* gedurende een maand zullen bidden de *Oratio imperata pro Papa*.

En zal dit Ons Herderlijk schrijven op Zondag a. s. in alle kerken en openbare kapellen van Ons Vicariaat worden afgelezen.

Gegeven te Curaçao, op den feestdag van Onze Lieve Vrouw ter Sneeuw.

✠ fr. JACOBUS AMBROSIUS,
Bisschop voornoemd.

Wegens den feestdag van morgen, Maria-Hemelvaart, verschijnt ons blad reeds heden.

Curaçao, 13 Augustus.

LANDBOUW-ORGANISATIE

DOOR MIDDEL VAN

RAIFFEISEN-BANKEN.

III.

Welke personen kunen lid worden van de Leenbank?

Evenals afzonderlijke personen kunnen ook lid worden eener Leenbank Vereenigingen, die ten bate van den landbouw werkzaam zijn mits zij, *rechtspersoonlijkheid* bezitten volgens de wet, zooals b.v. „De Curaçaosche Maatschappij."

Voor een krachtige werking der Leenbanken moeten de groote grondbezitters, de middelstand en de kleine grondeigenaars samenwerken. Ziehier wat de groote voorvechter der landbouwbelangen in Duitschland, de „Boerenkoning" *Schorlemer-Alst* in het jaar 1882 over de Boerenbonden zeide:

„*Ons voornaamste oogmerk moet zijn* „*het middelmatige en kleine grondbezit* „*te behouden*, want ik zie er het „grootste gevaar in, als dit te „gronde gaat: een gevaar voor „staat en monarchie. En om het „grondbezit op te heffen uit den „treurigen staat waarin het vervallen is, is het, mijns inziens, noodzakelijk, tot dit doel vereenigingen „ te stichten van grondbezitters en „wel DE GROOTE, MIDDELBARE EN „KLEINE IN ÉÉNE VEREENIGING. Hier „moet de een optreden in het belang van den ander, hier moet bewezen worden, dat de groot-grondbezitter van ganscher harte bereid „is mede te werken wanneer het „er om gaat, den middelbaren en „kleinen grondbezitter te steunen en „te sterken".

De credietnood immers, tot welker leniging de Boerenleenbank strekt, is zeker een der grootste misstanden, vooral voor de kleinere grondbezitters. Daarom is het in de hoogste mate wenschelijk, dat aan het tot stand komen der Boerenleenbanken allen hunne medewerking verleenen, dat de gemeenten zich voorstellen ééne groote familie te wezen; dat niemand uit zelfzucht of kleingeestige oogmerken terug blijft.

De toetreding als lid eener leenbank nu is, gelijk wij zien zullen, zonder eenig gevaar voor den welgestelde en vordert van hem geen offer en geen aalmoes.

Zoo moeten dan lid worden:

1°. De minvermogende boeren. En hieronder rekent *Louis Durand*, president van den Bond der Boerenleenbanken in Frankrijk, „de kleine eigenaars, de pachters, de hoevenaars *en zelfs de Boerendaglooners*, als zij in eigendom of in huur bezitten een kleinen tuin, een stuk weiland, een koe enz, of plan hebben het zich aan te schaffen " De *Boerendaglooner*—zoo vervolgt hij — *heeft er dikwijls belang bij een klein boerderijtje te hebben*, een stukje grond bij zijn huis waarop vrouw en kinderen werk vinden. *Daarvoor zal een klein crediet hem dikwijls zeer nuttig zijn.*

2°. De meer bemiddelde en rijke boeren, die door hun crediet de bank steunen.

3°. Ambtenaren, geestelijken en anderen, die, hoewel geen landbouwer, toch lid zijn van den Boerenbond en daardoor toonen belang te stellen in de welvaart van den Boerenstand. Dezulken kunnen door hun bekwaamheid en invloed dikwijls van groot nut zijn voor de bank.

Welke zijn nu DE GEVOLGEN van 't Lidmaatschap der Boerenleenbank?

Zij zijn gedeeltelijk rechten, welke men als lid verkrijgt, maar gedeeltelijk ook plichten, welke men op zich neemt en dient na te komen.

Welke zijn *de rechten* van de leden der Boerenleenbank?

1°. Voor zoover de kas toereikend is, mogen zij *aanspraak maken op voorschotten* onder nader te bepalen voorwaarden:

2°. Tegen een door de Algemeene Vergadering te bepalen interest, mogen zij *hun ledig geld in de leenbank beleggen*, voor zoover de bank het gebruiken kan.

3°. Zij mogen in de Algem. Vergadering eene stem uitbrengen.

4°. Zij hebben het recht het protocollenboek der Alg Vergadering, de lijst der leden en de jaarlijksche rekening en verantwoording kosteloos in te zien en daarvan op eigen kosten een afschrift of uittreksel te vragen.

Tegenover de rechten van ieder lid der Leenbank staat deze plicht dat hij op zich neemt:

DE ONBEPERKTE, HOOFDELIJKE AANSPRAKELIJKHEID.

En deze zou men kunnen noemen „het spook" van de Leenbank.

Intusschen kan men gerust zijn, het is een heel onschuldig spook, dat gelijk alle spoken alleen in de verbeelding bestaat.

Waarin nu bestaat die hoofdelijke aansprakelijkheid der leden?

Hierin, — zegt Georgius — dat alle leden der Vereeniging, ieder afzonderlijk, geheel en al aansprakelijk zijn voor alle schulden der bank, zoodat één lid alle schulden zou moeten betalen, als de anderen het niet doen kunnen. En wanneer hij zou weigeren, kan hij gerechtelijk vervolgd worden en kunnen alle zijne goederen, roerende en onroerende, worden aangeslagen, totdat de geheele schuld betaald is.

Geen kleinigheid; dank U feestelijk, hoor ik al mompelen!

Bedaard, haastige vriend! Hou je beurs maar gerust gesloten! de leenbank zal uw bijpassen niet noodig hebben!

Raiffeisen heeft wèl gezorg dat de boel solied is. Kijk eens hier.

Voor eerst, daar alle leden natuurlijk *evenzeer* aansprakelijk zijn,

behoeft gij nooit alléén de volle schuld te betalen, dan wanneer *de bank zelf niets* bezit en *alle andere leden niets* hebben. Al gaat ge veertien dagen liggen denken, dan kunt ge zulk een geval niet vóórbrengen.

Goed en wel, zegt ge, maar al behoef ik niet *alleen alles te betalen, 't kan toch erg genoeg loopen.*

Ook al niet. Want het is vrij wel onmogelijk dat de Leenbank groote en zelfs kleine verliezen lijdt en dus...... dat gij hebt bij te passen. Ziehier waarom:

1. Als ge nog eens leest wat we vroeger gezegd hebben onder het hoofdstuk „Algemeene Vergadering” dan zult ge zien, dat gij, de leden, zelf bepaalt hoeveel geld mag worden *opgenomen* en hoeveel aan één en dezelfde persoon mag worden *geleend*. Hierdoor kunt ge dus zelf uw aansprakelijkheid inkrimpen.

2. Hebt ge een *Bestuur*, dat zelf lid is en dus *aansprakelijk*. Dit Bestuur wordt bewaakt door de *Raden van Toezicht aansprakelijk*. Daarenboven nog zijn deze mannen steeds de meer gegoeden, die *het meest te verliezen* hebben.

Hoe denkt gij er over, zouden deze mannen niet uiterst goed uit de oogen zien, aan wie zij geld uitleenen? 't Gaat over den eigen zak, vriend, en dat kijkt scherp. Zij hebben alles te verliezen en.. *niets te winnen* want, ge weet wel, het Bestuur is kosteloos krijgt niets voor zijn moeite.

3. Mag het bestuur alleen geld uitleenen binnen de gemeente of parochie, dus... *het Bestuur kent de mannekens die om geld komen.* Daarbij moeten zij nog een borg stellen en opgeven waarvoor het geld zal worden gebruikt.

4. Wanneer een voorschot voor langer dan een jaar gegeven wordt, moet het jaarlijks bij gedeelten worden afgelost, en is de schuldenaar niet meer te vertrouwen, dan wordt hem de geleende som opgezegd en kan hij tot betaling gerechterlijk gedwongen worden.

5. *De Kassier*, die de kas heeft, moet zich gedragen naar den wensch van het Bestuur, dat altijd zijn kas en boeken kan nazien. En hij moet *borg stellen voor alle gelden*, die in zijn bezit zijn en voor alle verliezen die door zijn schuld mochten ontstaan.

6. Wordt, tot meerdere zekerheid, vanwege de Centrale Boerenleenbank, jaarlijks nog een *inspecteur* gezonden, die alles naziet. En binnen korten tijd heeft elke leenbank een *reservefonds* dat altijd aangroeit, nooit verdeeld wordt en op de eerste plaats dient om mogelijke verliezen te dekken........

Wie durft na dit alles gelezen en begrepen te hebben nog zeggen dat de Leenbank niet soliede, uiterst soliede is?

Daar hoor ik er nog een: Dat ze niet solied is durf ik niet zeggen. Ik geloof zelfs goed, dat er in de wereld geen solieder zaak bestaat, maar de bank kan toch wel verliezen lijden.

Als b. v. de schuldenaar niet betalen kan en zijn borg ook niet, dan lijdt de bank toch verlies. En wat dan?

Ik antwoord. In praktijk zal ook dit geval hoogst zelden voorkomen, omdat men te goed schuldenaars en borgen kent. Maar aangenomen eens, dat het geval er is, wat volgt er dan? *Niets bijzonders.*

De bank verliest b. v. op die manier *f*500. Is nu in het reservefonds al *f*500, dan dekt men het verlies en de zaak is uit.

Bezit het reservefonds niets, dan zegt men niet aanstonds: Wij zijn met 50 leden en hebben *f*500 schuld; dus *f*500: 50 = *f*10 bijpassen, jongens. Wel neen. De bank gaat gewoon door geld uit te leenen en te ontvangen. Want wat doen die *f*500 schuld voor schade aan haar soliditeit, waar 50 leden met al hun goederen, misschien ter waarde van honderdduizenden guldens aansprakelijk zijn. Het eenige verschil is, dat de balans eenige jaren met verlies sluit, totdat het verloren geld door de jaarlijksche winst is teruggewonnen.

Zoo blijkt dan duidelijk uit het voorgaande, dat de hoofdelijke aansprakelijkheid een hard woord is, maar inderdaad voor de leden niet het minste gevaar oplevert. Getuige Duitschland, waar in 50 jaar geen enkele Boerenleenbank failliet ging en geen enkel lid wegens zijne hoofdelijke aansprakelijkheid één cent verloor!

HET CONCLAVE.

1846 -- 1878 -- 1903.

Het zal onzen lezers aangenaam wezen eenvolledig overzicht te hebben van de groote dingen, die dezer dagen te Rome zijn geschied, waarbij vele bijzonderheden, thans, naar het schijnt nog onbekend, worden opgehelderd.

Vooreerst las men ook bij vorige pauskeuzen van verschillende „candidaten”. Zoo schreef de londensche *Times* in 1878: „Het conclave” is *aan het manoeuvreeren*. De kardinalen Monaco, Sacconi en Simeoni *intrigeeren* voor Bilio, een dweepzieken monnik, den maker van den Syllabus. Bilio zelf *intrigeert* voor Martinelli, een goedaardigen vromen monnik, een nul, die zijn verheffing tot kardinaal aan Bilio te danken heeft. Schwarzenberg, (men ziet het, de correspondent springt met de kardinalen heel familiaar om), een hater der Jezuïeten, wordt gerugsteund door de oostenrijksche kardinalen en door de duitschen, Hohenlohe, en ook de fransche kardinalen Guibert, Donnet en Bonnechose bestrijden met kracht de jezuïetische (lees: door de Jezuïeten gestelde”) candidaten. Simeoni wordt door Spanje, Oreglia door Portugal, Bilio door Oostenrijk en Parochi door Frankrijk met het *veto* bedreigd.” (Dat het *veto* reeds lang is afgeschaft, scheen de correspondent van de *Times* niet te weten.)

Men ziet uit dit citaat, dat de wereld in 25 jaar nog niet veel veranderd is. Het valt evenwel niet te ontkennen, dat de romeinsche bevolking, die tallooze gelegenheden vindt om met de leden van het H. College in aanraking te komen, hunne talenten en deugden te leeren kennen, zich eene meening vormt omtrent de meerdere of mindere kansen van sommige kardinalen. Maar hoe weinig waarde men bij de verkiezing van een Paus aan het *vox populi, vox Dei* (de stem des volks is de stem van God) te hechten heeft, bleek overtuigend èn bij de laatste keuze van Pius X en bij die van Pius IX.

De Tijd van 21 Februari 1878 verhaalt daarvan het volgende: „Toen den 14 Juni 1846 de kardinalen, vergezeld van de hoogste waardigheidsbekleeders van den staat en door een schitterende militaire eerewacht omgeven, zich in feestelijke optocht van de St. Sylvesterkerk naar het Quirinaal begaven om een opvolger voor den op 1 Juli ontslapen GREGORIUS XVI te kiezen, drongen de bewoners der stad naar het plein *Monte Cavallo* om elkander in den voorbijtrekkenden stoet der Paus hunner keuze aan te wijzen.

Aan den kardinaal-bisschop van Imola dacht evenwel niemand. Wel bleven zijn indrukwekkende gestalte, zijn waardige houding, zijn edel gelaat bij de menigte niet onopgemerkt; wel wisten sommigen van zijn heiligen ijver te gewagen, toen hij gedurende de 4 eerste jaren van zijn priesterschap in Tata Giovanni woonde en later als directeur van S. Michele werkzaam was; maar sedert de laatste 20 jaren had hij in Rome geen verblijf gehouden en vond dus de bevolking geen gelegenheid van zijn daden te getuigen.

Twintig jaren zijn een lang tijdperk, althans lang genoeg om oude herinneringen te doen verflauwen.

Middelerwijl hadden de Romeinen vele andere uitstekende mannen gestadig onder hunne oogen gehad, en hoezeer zij den kardinaal Gizzi wegens zijne zachtaardigheid het liefst ten troon verheven zagen, rekenden zij veeleer op de verkiezing van Lambruschini, die gedurende de laatste tien jaren met wijsheid en kracht de staatszaken had geleid en om zijn strengen levenswandel op aller eerbied mocht aanspraak maken. Waarschijnlijk werd ook die volksmeening gedeeld door de leden zelven van het H. College; want hadden velen hunner gelegenheid gehad Mastaï van nabij te leeren kennen, het meerendeel was van dat geluk verstoken.

Toen de poort van het Quirinaal achter den plechtigen stoet gesloten werd, dacht Mastaï wel het allerminst aan de mogelijkheid zijner eigene verheffing. Bij loting werd hem de taak opgedragen, om als scrutator de uitgebrachte stemmen overluid voor te lezen.

De eerste stemming had plaats op den 15n. Juni en Mgr. Mastaï kondigde 15 maal den naam van Lambruschini en 13 maal zijn eigen naam af, terwijl de overige 23 stemmen onder de andere leden van het H. College verdeeld waren.

De nederige Mastaï stond verbaasd en werd van schrik bevangen, toen hij ontwaarde, dat hij als mededinger van den hoogstverdienstelijken Lambruschini in aanmerking kwam. Die eerste verkiezing was evenwel zonder gevolg, daar op geen der kardinalen het gevorderde ⅔ deel der kiezers vereenigd was. De stembriefjes werden met nat stroo in het fornuis geworpen en de donker-blauwe rook, die door een kleine opening aan den gevel van het Quirinaal naar buiten drong, kondigde de Romeinen aan, dat voor de katholieke wereld nog geen nieuwe Paus benoemd was.

De plechtige processie die gedurende het Conclaaf dagelijks van St. Pieter naar het Quirinaal toog om daar den afloop der stemmingen te vernemen, ging den eersten dag weder naar de St. Pieter terug onder het zingen van den lofzang *Veni Creator*, die, zoolang de stemming zonder gevolg bleef, herhaald, maar aanstonds door de blijde tonen van het *Te Deum*

Feuilleton.

HET WAPEN DER PECCI'S.

UIT HET ENGELSCH

door **J. W. PRINS.**

Onze geschiedenis valt in het einde der 16e eeuw. De glans der laatste dagen van een Italiaanschen zomer spreidde zich over de Volska' heuvelen en weefde een doorschijnenden mantel van velerlei kleuren over het landschap. De eik die hier even als in de koele Duitsche wouden zijn kruin hoog ten hemel beurt, stond nog in al den rijkdom van het groene loof; de prieelen, gevormd door de breed gebladerde kastanje, droegen de gouden tinten van den herfst en stonden als een lichtend sieraad tegen het donkere groen der olijven en de nog somberder naalden der slanke pijnboomen.

Langs den bodem prijkten de klokjes der Romeinsche campanula en de schitterende diep ingetakte bladeren der witte varens. Het liep naar den avond. In het westen hingen licht purperen wolken, die een lichte schaduw wierpen op de stille aarde die reeds de rust van den avond genoot. Waar de heuvel afhelde naar het stadje Alagna — thans bekend als Anagni — zat een jongeling van 17 jaren in 't gras. Hij had allerlei geboetseerde figuren in klei voor zich staan: een gems, een hert, een hondje en twee koppen waarschijnlijk portretten. Eensklaps werd hij opgeschrikt door de stem van een jongeling omstreeks 20 jaren oud, die tegen den stam van een pijnboom leunende hem reeds eenige oogenblikken had beschouwd. „Jacopo Deli, kent ge mij niet meer?” had hij geroepen.

„Antonio Pecci,” zeide Deli verbaasd op fluisterenden toon.

Antonio Pecci werd op een landgoed der Volska' heuvelen geboren, studeerde te Siena waar zijn grootvader vroeger woonde. Toen deze nog te Siena verbleef, trachtte het machtige Huis der Medici's de vrije stad Siena bij zijn gebied aan te trekken. De burgers van Siena vaardigden Pecci naar Paus Clemens VII af om hem te verzoeken als scheidsrechter op te treden tusschen hen en Medici. Toen de afgezant van het Pauselijk hof vernam, dat Medici naar geen reden wilde luisteren, keerde hij onverrichter zake naar Siena terug, vertoefde er slechts korten tijd en vestigde zich daarna in het stadje Carpineto.

Het steenen paleis dat hij daar bouwde te midden van het donkere gebergte, bleef het stamhuis der Pecci's waar zijn zoon Rhodolpho, zijn kleinzoon Antonio, die wij op dezen laten zomeravond voor het eerst ontmoeten, en de verdere nakomelingen van dit geslacht geboren werden.

Antonio Pecci was in vele wetenschappen ervaren en had een buitengewoon talent voor de muziek. Hij had zijn vader vergezeld op diens reizen in het buitenland en had veel verkeerd met mannen van talent, van genie. Hij was te Rome bij gelegenheid dat Paus Gregorius XIII plechtig de ridder-orde der Gouden Sporen verleende aan Orlando Lasso, den componist van een beroemd *Magnificat* en de ridders Cajetan en Mezzacosta in de Pauselijke kapel hem de gouden sporen aandeden en het ridderzwaard omgespten; hij was in het oratorium van Sancta Maria in Valicella geweest, toen een drama uit de Gewijde geschiedenis werd opgevoerd, waarvan de verzen door Philippus Nerius en de muziek door Palestrina waren gedicht.

Jacopo Deli was een wees, die bij een zonderlingen ouden oom inwoonde, die ofschoon zelf weinig hart voor de kunst hebbende, er alles voor over had om den veelbelovenden jongen beeldhouwer in de Eeuwige stad, het middelpunt der fraaie kunsten, gelegenheid te geven een Phydias en een Michel Angelo na te streven.

Deli zou zich naar Rome begeven, bij den beroemden bouwmeester en beeldhouwer Realo, den leerling van den vermaarden kunstenaar Sansovino, die in 1523 door den Doge Gritti van Venetië naar de stad der Lagunen was ontboden en zich later weder te Rome had gevestigd. De kleine beeldhouwwerken door Deli vervaardigd, eerste proeven van den onervaren jongeling, hadden een hoogen dunk doen krijgen van zijn aanleg.

Beide vrienden, Deli en Pecci, elkander zoo onverwachts ontmoetende, spraken geruimen tijd over hunne aanstaande scheiding. Antonio toch moest den winter te Siena, zijn academiestad, doorbrengen, doch kwam reeds in het voorjaar terug; Deli echter zou minstens 3 jaren aan een stuk te Rome verblijven.

Ten huize van Pecci te Carpineto, zoo werd afgesproken, zou het laatst vaarwel voor die drie jaren klinken.

Het was een schoone avond, zooals Italië dien kent, het gezelschap bevond zich in den tuin van Pecci's woning; men zat rondom een steenen bronput, waarnaast een hooge slanke cypres als een zwarte schaduw afstak tegen de, juist door de opkomende maan beschenen bloemperken en het heldere beekje, dat langs den hof kabbelde. Het licht der maan viel toevallig het meest op een perk, waar twee blanke statige leliën hare kelken verhieven. Iemand uit het gezelschap van dichterlijken aanleg, werd verzocht de passende woorden van een aandoenlijk vaarwel in fraaie verzen te kleeden. In die als muziek luidende Italiaansche taal, sprak hij met zangerige stem o. a. de volgende woorden:

„O heldere zuivere witte lelie, wier naam reeds ons hart verrukt, mocht ik gedurende mijn sterfelijk leven u steeds gelijken.”

De avondstond, die bloemenhof, die bron met de cypres, de beide leliën en het dichterlijke woord maakten op den jongen kunstenaar een onvergetelijken indruk, die hem nog op hoogen leeftijd tot een kunstwerk zou inspireeren.

(Slot volgt.)

vervangen werd, toen de uitslag der verkiezing den nieuwen Paus aanwees.

Op den avond van den 15n. Juni traden de kardinalen nogmaals in de Paulinische kapel van het Quirinaal te zamen, om tot de tweede stemming over te gaan.

Zooals zich denken laat, was nu de verwachting niet minder groot dan des morgens. De verstrooide stemmen zonder zich, althans gedeeltelijk, op een der beide kardinalen Lambruschini en Mastaï verdeelen, en in dat geval mocht men verwachten, dat hij, die de eerste maal reeds de meerderheid gewonnen had, ook bij de herstemmingen een telkens grooter aantal kiezers op zich vereenigd zou zien.

Maar de goddelijke Voorzienigheid beschikte het anders. Lambruschini kreeg slechts 13, Mastaï 17 stemmen; evenwel moesten de donkere rookwolken nogmaals aan het volk op het plein *Monte Cavallo* de tijding brengen, dat de Paus nog niet was verkozen.

De derde stemming in den morgen van 16 Juni bracht nog 11 stemmen voor den Staatssecretaris en 27 voor den Bisschop van Imola.

De vierde stemming had tegen den avond plaats. Veertien maal achtereen had Mgr. Mastaï zijn eigen naam afgeroepen. Toen eindelijk overweldigde hem het gewicht van het oogenblik. Zijn oog betrok, het woord bestierf hem op de lippen en een tranenvloed stroomde hem over de wangen. Met bevende stem smeekte hij de vergadering een ander in zijn plaats te stellen om het aflezen der stembriefjes voort te zetten.

Men maakte hem evenwel de opmerking, dat een dergelijke persoonswisseling de gansche stemming ongeldig zou maken, weshalve hem het voorstel werd gedaan eenige oogenblikken te rusten om zijn eerste ontsteltenis te overmeesteren.

Na een kortstondig oponthoud, vatte Mgr. MASTAI weer moed om onder het storten van vele tranen zijn moeilijken arbeid tot het einde voort te zetten. Zes en dertig malen klonk het MASTAI-FERRETTI en ternauwernood was het laatste briefje afgelezen, of de oudste kardinaal-diaken, THOMAS RIARIO SFORZA, riep met luider stemme: *Habemus Pontificem!* Wij hebben een Paus!

Alle kardinalen rezen van hunne zetels op en herhaalden den vreugdekreet: *Habemus Pontificem!* zoodat MASTAI's verkiezing nu bovendien bij eenstemmige acclamatie bevestigd werd.

De Paus was nu gekozen, maar hij moest eerst nadrukkelijk de keuze aannemen, voordat de heugelijke tijding aan het volk kon worden openbaargemaakt. MASTAI-FERRETTI lag nog geknield op de altaartrede van de kapel der verkiezing, toen de oudste van het H. College tot hem de gebruikelijke vraag richtte: „Neemt gij de naar kanonieke voorschriften op u gevallen keus tot Paus aan?"

MASTAI sloeg nog eenmaal een blik op het beeld van den Gekruiste; hij riep de bescherming in van zijne bijzondere Patrones, 's Heeren H. Moeder, en gedachtig aan hare verheven daad van gehoorzaamheid, fluisterde hij: *Ecce indignus servus tuus, fiat voluntas tua.*" „Ziehier uwe onwaardige dienaar; Uw wil geschiede." Toen stond hij op, getroost en gesterkt en met een krachtige stem riep hij: „*Accepto.*" „Ik neem ze aan."

Op datzelfde oogenblik vielen alle troonhemels boven de zetels der kardinalen weg, behalve die, welke boven den stoel van MASTAI was uitgespannen. De kardinalen schaarden zich ter rechter en linkerzijde van den verkozene, waarop vervolgens de ceremoniemeester van het Conclaaf werd binnengeroepen om den naam van den nieuwen Paus te vernemen. MASTAI verklaarde, dat hij ter dankbare herinnering aan Pius VII, die hem in zijn jeugd tot beschermer had gestrekt en in Imola zijn voorganger was geweest, den naam van Pius aannam

Pius Papa IX, Paus Pius de Negende.

Weinige oogenblikken later nam Pius IX, in pauselijk gewaad gekleed, plaats op den zetel, die op de bovenste trede van het altaar voor hem was gereed gemaakt. Daar ontving hij de huldiging (*adoratio*) der kardinalen en gaf hun den kus des vredes.

Inmiddels was de avond reeds gevallen, weshalve er besloten werd den nieuwen Paus eerst den volgenden dag aan het volk bekend te maken. De blijde mare, dat Rome's Kerk een Opperhoofd had, verspreidde zich reeds dienzelfden avond door de stad en iedereen was verbaasd over den korten duur van het conclave, want de verkiezing van GREGORIUS XVI had niet minder dan 50 dagen geduurd. *Wordt vervolgd.*)

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Handel en industrie-maatschappij een tijdtafel van het vertrek der booten van de Austro-Americana Steam Navigation company te Triëst. De eerste boot zal hier aankomen 22 Aug. en naar Savanilla, Colon, Progreso, Tampico en Vera Cruz vertrekken, welke na 4 dagen oponthoud den 14 Sept. weer vertrekt en via Colon, Savanilla 27 Sept. Curaçao weer aandoet.

Regen.

De langverwachte regen is beginnen te vallen. Zondag werden stad en benedendistricten verfrischt door een flinke bui, welke zich Donderdag hier herhaalde, maar vooral op Santa Maria krachtig neerviel. 't Ziet reeds groen buiten.

Op Bonaire begon de regen reeds Zaterdag en hield tot Zondag aan, de nieuwgegraven putten zijn al gevuld. Op Aruba kon men, dank zij overvloedige regens, reeds aanvangen met planten.

Proeftuin.

Langs den „Rooden Weg", nabij het oude militaire hospitaal is men druk aan 't werk met het uitgraven van een ruimen vergaarbak, het opwerpen van een flinken dam en het optrekken van een stevig muurtje, waarop later een hek komt te staan. Alles een voorbereiding voor den toekomstigen proeftuin.

Kerkelijke berichten.

Dinsdag ll. werd door Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS aan 157 personen het H. Vormsel toegediend in de Rozenkranskerk op Pietermaai.

— Donderdag ll. werd door Z. D. H. een pontifikale requiemmis opgedragen in de kapel van het pensionaat *Welgelegen* voor de zielerust van Mère FRANCISCA.

— Zondag a. s. zal Z. D. H. met de schoener *Nueva Maria Eliza* naar Aruba vertrekken om op dat eiland het H. Vormsel toe te dienen, visitatie te houden en het hoofdaltaar der St. Franciskuskerk op de Playa te consacreeren.

Tijdens de afwezigheid van Mgr. is de Zeereerw. Pater G. WILLEMS met de administratie van het Vicariaat belast.

— De Weleerw. Overste van het St. Martinus-gesticht Soeur M. THÉONILLE is benoemd tot algemeene Overste der Eerw. Zusters, de Weleerw. Zuster M. MARGARETHA, Overste van het St. Antonius-gesticht op Pietermaai, tot Overste van het St. Martinus-gesticht en de Weleerw. Zuster THEODORIQUE, hoofd der school aan de Waterkant, wordt Overste op Pietermaai.

Koloniale Raad.

Spoedig zal in den K. R. het nieuw ontwerp-verordening omtrent *de vaderlijke macht en de voogdij* behandeld worden. Sommige artikelen zijn van zulk algemeen belang, dat wij meenen ze hier te moeten mededeelen.

Artikel 84 wordt gelezen als volgt: „Voor het aangaan van een huwelijk behoeven minderjarige echte kinderen de toestemming hunner ouders.

Indien slechts een der ouders toestemming heeft verleend en de andere van de ouderlijke magt of van de voogdij over het kind is ontzet, is evenwel de kantonregter, binnen wiens gebied de woonplaats van het kind is gelegen, op diens verzoek bevoegd het verlof tot het aangaan des huwelijks te verleenen, na verhoor of behoorlijke oproeping van hen, wier toestemming vereischt wordt, mitsgaders van de bloedverwanten of aangehuwden overeenkomstig de artikelen 382 en 383.

Indien een der ouders overleden is of zich in de onmogelijkheid bevindt zijnen wil te verklaren, wordt alleen de toestemming van den anderen der ouders vereischt."

Artikel 98 wordt gelezen als volgt: Onder de onmogelijkheid voor ouders of grootouders om toestemming tot het door minderjarigen aangaan van huwelijken te verleenen, in de gevallen voorzien bij de art. 84, 86, 87, en 89, wordt niet begrepen eene voortdurende of tijdelijke afwezigheid uit de kolonie."

Artikel 379:

Minderjarigen zijn de zoodanigen die den vollen ouderdom van een en twintig jaren niet hebben bereikt, en niet vroeger in den echt zijn getreden.

Artikel 379 b. Op ieder eiland is ten minste een voogdijraad aan wien......is opgedragen de zorg voor de minderjarigen die bij regterlijke uitspraak......aan zijn zorg worden toevertrouwd.......

Artikel 434 a. Het openbaar ministerie is bevoegd minderjarigen,...... op grond, dat zij noch onder ouderlijke macht noch onder voogdij staan, dan wel verlaten of zonder toezicht zijn, voorloopig aan de zorg van den voogdijraad toe te vertrouwen.......

BUITENLAND.

Rome.—Zondag 9 Augustus is Paus Puis X te Rome in de St. Pieter gekroond in tegenwoordigheid van 7000 personen, waaronder de hertog van Parma en gemalin en prinses Beatrix, dochter van Don Carlos.

—In den toestand van Leo XIII kwam sinds 14 Juli weinig verandering, de eigenlijke ziekte werd nu algeheele verzwakking en uitputting. De Paus is niet Zondag 19 maar Maandag 20 Juli om 4 uur en 4 minuten n m. gestorven.

Het sterven van den Heiligen Vader werd voorafgegaan door een korten doodstrijd. De Paus was in een lethargischen slaap gevallen. Te tien minuten voor half vier kondigde dr. Lapponi met tranen in de oogen aan, dat het einde naderde. De groot-poenitentiarius, kardinaal Vannutelli knielde aan het bed van den Paus en zeide de gebeden voor de stervenden; 's Pausen neven, kardinaal Rampolla en andere dignitarissen weenden.

De Paus had het bewustzijn geheel verloren, het gelaat was buitengewoon bleek geworden, de ademhaling was niet langer merkbaar.

Kort voor dat de dood intrad werden de kardinalen en enkele dignitarissen, in het geheel zestig personen, in de sterfkamer gelaten. Zij knielden neder, terwijl kardinaal Vannutelli voortging de gebeden der stervenden te zeggen.

Te 4 min. over vieren zakte het hoofd van den lijder een weinig op zijde en een blies de Paus den laatsten adem uit. Kardinaal Vannutelli zette een gebed voor den doode in, waarop de aanwezigen weenend antwoordden. Na een zorgvuldige auscultеering van het hart, kondigde dr. Lapponi den dood aan. De major-domus, Mgr. Caviano de Avegado, verzocht daarop allen de sterfkamer en de pauselijke vertrekken te verlaten. Slechts graaf Carolus Pecci, dr. Lapponi en 's Pausen kamerdienaar Centra met twee garde nobels bleven waken bij het lijk, dat op het doodsbed ligt in afwachting van het officiëele constateeren van den dood door den kardinaal-kamerheer. De major-domus bedekte het gelaat met een zijden sluier en kusten onder tranen de hand van den doode.

Kardinaal Oreglia nam dadelijk na het overlijden van den Paus het bestuur over het Vaticaan op zich.

Kardinaal Rampolla legde onmiddellijk het ambt van staatssecretaris neer, dat rechtens tijdelijk wordt beheerd door Mgr. della Chesa.

De drie hoofden van de klassen van het Heilig College zullen tijdens de vacatie van den H. Stoel (met den kardinaal-camerlengo) de geestelijke zaken behandelen.

Kardinaal Oreglia, de camerlengo, heeft het bestuur over het Vaticaan en den H. Stoel aanvaard. Ten half vijf begaf hij zich, voorafgegaan en gevolgd door Zwitsersche garden, begeleid door nobelgarden, vergezeld van den vice-camerlengo en de geestelijke kamerheeren, naar de Pauselijke vertrekken om het overlijden van den Paus te constateeren.

De waardigheidsbekleeders van het Pauselijk Hof en de ceremoniemeester bevonden zich aan de deur der Pauselijke vertrekken om den kamerheer te ontvangen. Kardinaal Oreglia ging binnen en liep naar de deur van de sterfkamer, welke gesloten was. De camerlengo klopte driemalen op de deur en werd daarop geopend en Mgr. Oreglia trad binnen, gevolgd door allen, die hem vergezelden. Hij naderde het bed, waarop het lijk rustte, klopte driemalen met zijn zilveren hamer op 's Pausen voorhoofd, den overledene met luider stem bij den doopnaam (Gioacchimo Pecci) roepende. Daarop kondigde kardinaal Oreglia den aanwezigen den dood des Pausen aan en verliet door de kamerheeren gevolgd de sterfkamer.

Het gelaat van den doode is als was zoo blank, de trekken zijn niet veranderd; het lijk geeft den indruk van een vreedzaam slapende.

— Nadat de dood officieel was geconstateerd, werd het lijk van den Paus in tegenwoordigheid van den vice-camerlengo, den pronotarius apostolicus, ceremoniemeesters en dr. Lapponi, gekleed in des Pausen gewone kleeding. Het werd daarna op het bed gelegd, bedekt door een rood damasten kleed, tusschen de over de borst gekruiste handen is een klein crucifix gelegd. De dragers van den Sedes namen het ledikant op en brachten het, voorafgegaan en gevolgd door Zwitsersche lijfwachten, nobelgarden en ceremoniemeesters naar de kamer voor de z. g. „zaal van de tapijten'', waar ook Pius IX ten toon werd gelegd.

— Naar de „Tribuna" mededeelt, machtigde de Italiaansche minister van binnenlandsche zaken, de heer Zanardelli, de prefecten de lijkplechtigheden voor den Paus bij te wonen en gaf hij bevel, dat alle vermakelijkheden te Rome gesloten moeten worden.

De minister van buitenlandsche zaken, Morin, deelde den gezanten van Italië in het buitenland den dood van den H. Vader mede. De Italiaansche regeering zal zorg dragen voor de handhaving van de orde op het St. Pietersplein.

De doctoren Mazzoni en Lapponi zullen morgen het lijk van den Paus balsemen.

Men gelooft, dat de bepalingen voor het vorige Conclave van toepassing zullen worden verklaard op de aanstaande pauskeuze.

— Te Rome zijn tal van magazijnen gesloten met het opschrift: „Gesloten wegens rouw over de geheele wereld."

Frankrijk. — Zooals kortelijk is gemeld, heeft de expremier Waldeck Rousseau zich in den Franschen Senaat vierkant tegen zijn opvolger Combes gesteld in zake de uitvoering der wet op de Congregaties.

De Senaat had in behandeling een wetsvoorstel betreffende den bouw van nieuwe scholen en een lid van de rechterzijde, Sebline, betoogde dat men door de strenge toepassing van de wet van 1901 genoodzaakt wordt tot overhaaste openstelling van een groot aantal leekenscholen. Naar zijn berekening zou dat in 5 jaar 100 millioen francs kosten. Of de wet is verkeerd toegepast, of zij is slecht gemaakt, merkte Sebline op.

Deze woorden noopten den maker der wet, Waldeck Rousseau, de wet te verdedigen. Neen, de wet van 1901 was niet slecht gemaakt, zei hij.

De Vereenigingswet, sprak Waldeck Rousseau ongeveer, had een bepaald, scherp begrensd doel. Dit doel heeft men uit het oog verloren omdat men van de wet resultaten verlangde, die niet bedoeld werden bij de uitvaardiging. Men heeft met deze wet vragen willen oplossen, die alleen van een onderwijswet konden worden verwacht. Men heeft vergeten, dat een wet, waarvoor men dertig jaren heeft gestreden en met welke 75.000 personen gemoeid zijn, niet in één dag kan worden uitgevoerd, terwijl toch bij de onderwijswet van 1886 niemand er aan gedacht heeft met een enkelen slag het zoover te brengen. Die wet schreef voor, dat het onderwijs in de Staatsscholen aan leeken zou worden toevertrouwd, maar men wilde trapsgewijze daartoe geraken en veel aan den tijd overlaten.

Waldeck Rousseau kwam verder op de kloosterscholen van erkende orden, die geen vergunning kregen en wees op de beloften in Jan. 1902 door hem als president-Minister met het oog op die scholen gedaan. In het Gele boek was op de houding van het vorige Ministerie op deze aanvraag gewezen. Hij vond het verkeerd, dat deze Kamer alleen het verzoek van de orden weigerde, de Senaat had hier ook recht van spreken. Evenzeer keurde hij af, dat de verzoeken der orden en bloc werden verworpen. Ik heb, ging Waldeck Rousseau voort, bij de beraadslaging over de Vereenigingswet uitdrukkelijk gezegd, dat elk verzoek afzonderlijk zou worden overwogen; zonder dat ware de wet verworpen. Ook de tegenwoordige Minister-president Combes was aanvankelijk van dit gevoelen, maar boog zich later naar het tegenovergestelde besluit van de commissie. Alle moeilijkheden, waarin men zich thans bevindt, zijn het gevolg van die al te toegeeflijke houding der Regeering. De Regeering is daardoor geraakt in een heftigen strijd, die vermeden had kunnen worden, wanneer zij de wet niet minder vast, maar met meer geduld en gematigdheid had uitgevoerd. Ik zal echter niet ontkennen, dat ook van de andere zijde daartoe is meegewerkt. Er zijn een aantal politieke strijdorden, die doordreven en in de hoop leefden dat zij door opwinding en agitatie een tegenrevolutie zouden teweegbrengen en daaruit laat zich het scherpe optreden der Kamer-commissie verklaren. De Regeering had echter deze uitbarsting der hartstochten kunnen voorzien. Haar plicht was het geweest kalm te blijven en zich door de kunstgrepen van de tegenpartij niet van het spoor laten brengen. Toen wij de Vereenigingswet uitvaardigden, dachten wij er niet aan alle vragen betreffende de verhouding van Staat en Kerk op te lossen. Wij wilden alleen de rechten van het burgerlijk gezag tegenover de orden handhaven. Aan een toestand, zooals die in de Vereenigde Staten is, kunnen wij niet denken. Wat daar heel gemakkelijk is, zou hier zware stormen te voorschijn roepen. De behandeling van zaken - met gesloten deuren veroordeel ik evenzeer bij de Kamercommissie als bij de krijgsraden, alzoo besloot de ex-premier.

Engeland. — De brandende quæstie over den koningseed bij de kroning is weer aan de orde geweest, thans echter in de House of Lords. Carl Grey introduceerde een wetsontwerp om den geheelen eed zooals hij thans uitgesproken werd, af te schaffen en daarvoor een formule in de plaats te stellen, waardoor de protestantsche werd verzekerd.

Zooals bekend, bevat deze eed een zeer beleedigende uitdrukking voor den katholieken godsdienst, de koning moet namelijk zeggen, dat hij niet gelooft in het dogma der Katholieke Kerk der werkelijke tegenwoordigheid van Christus in het H. Sacrament des Altaars.

De sprekers in het House of Lords, waaronder de knappe protestant Carl Grey, vonden deze theologische verklaring in een kroningseed belachelijk en een anarchronisme. Waarom zou de koning op het plechtigste oogenblik van zijn leven gaan vertellen wat hij niet gelooft; zou het niet beter zijn en van meer nut voor de groote menschenmassa die naar hem als naar een orakel opkijkt, om eens iets positiefs te hooren en eens te weten te komen wat die koning eigenlijk wel gelooft. In ieder geval, de discussie in het House of Lords werd op een zeer intelligente wijze gevoerd, behalve door verschillende protestantsche „peers", ook door een paar katholieken zooals de hertog van Norfolk v. Viscount Handaff en anderen.

De hertog van Devonshire echter, voor het gouvernement sprekende, was tegen de afschaffing van den eed, en zoo werd er een partij-kwestie van gemaakt; 60 Peers stemden tegen het gouvernement, maar de hertog van Devonshire had toch een meerderheid, en thans blijft de eed, zooals die 200 jaren geweest is.

Wij hebben er echter nog lang niet, het laatste over gehoord, want in het House of Commons, dat natuurlijk meer macht en invloed heeft in het land, zal deze kwestie weer te berde worden gebracht.

Er zijn een vijftien millioen katholieke onderdanen van koning Eduard, wel is waar erg verspreid in Ierland, in Canada, Australie, Indië, etc, maar in ieder geval is die toch één macht, waarmede de regeering te rekenen heeft. Door dat de Ieren, nu voortdurend met het gouvernement meestemmen, zijn Chamberlain, Balfour en consorten, al een keer, voor een nederlaag, bewaard gebleven.

De Ieren zijn daartoe overgehaald, omdat zij hun „Land bill" hebben gekregen. Het is te hopen en te verwachten, dat de tachtig katholieke parlements-leden, uit het groene Erin afkomstig, er nu ook op zullen aandringen bij het tegenwoordige gouvernement, om de godslasterende uitdrukking uit den kroningseed weg te laten.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Zulia	Philad.	Marcb.	Caracas	Zulia	Marcb.
Vertrekt van New-York	Juli 4	Juli 11	Juli 18	Juli 25	Aug. 1	Aug. 8
Komt aan te San Juan		16		30		13
Vertrekt van „		17		31		14
Doet Curaçao aan		19		Aug. 2		16
Komt aan te La Guaira	11	20	26	3	8	17
Vertrekt van „	12	22	26	5	9	19
Komt aan te Pto. Cabello		23		6		20
Vertrekt van „		24		7		21
Komt aan te Curaçao	13	25	27	8	10	23
Vertrekt van „	19	27	28	10	16	24
Doet La Guaira aan	20				17	
„ San Juan „		1		15		26
Komt aan te New-York	27	Aug. 6	Aug. 3	20	24	31

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Zulia.	Merida	Merida	Merida	Zulia	Merida
Vertrekt van Curaçao	Juli 13	Juli 20	Juli 27	Aug. 2	Aug. 10	Aug. 17
Komt aan te Maracaibo	14	21	28	3	11	18
Vertrekt van „	18	24	31	7	15	21
Komt aan te Curaçao	19	25	Aug. 1	8	16	22

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.